

Utvalgte objekter fra NARVIK I KRIG 1940-45

Gunnar Melbøe
NPS 25.9.2021

Even Haugen:

«Kampen om jernmalmen»

” I to måneder våren 1940 var Narvik i verdensbegivenhetenes sentrum.

Mens kampene der pågikk, ble Winston Churchill britisk statsminister, mens Adolf Hitler ble drevet til sammenbruddets rand.

Da slaget om Narvik omsider var over, anså begge parter seg som seierherrer.....”

Filatelistiske objekter

Eksponatet legger spesiell vekt på krigshandlingene i perioden april - juni 1940 ved hjelp av filatelistiske objekter, bl.a. et unikt brev fra panserskipet Norge, datert Narvik 8.4.40, dagen før det ble senket på Narvik havn, rekbrev stemplet Narvik 9.4.40, og meget sjelden fransk, engelsk og polsk feltpost.

Under okkupasjonstiden 1940-1945 vises tysk feltpost, bl.a. et meget sjeldent verdibrev, postkontroll og sensurbrev, frimerker utgitt under Quislingstyret, og objekter fra Lofotraidet, som ble tilbakeholdt i England til etter krigen.

Eksponatet viser til slutt norsk etterkrigssensur, prøvetrykk av det franske Narvikfrimerket og minnefrimerker og -brev, som ble utgitt i Frankrike, Polen, England og Norge etter frigjøringen.

Ikke- filatelistiske objekter

- Av ikke-filatelistiske objekter som vises er et originalt tyske militærkart, pressefotos fra Norge, England og USA, postkort, polsk og fransk minnemynt og originale avisførstesider fra USA, England, Frankrike og Tyskland.
- Spesielt fremheves et luebånd fra en tysk marinesoldat som kjempet i Narvik, avis utgitt for de engelske styrker, oppslag om forhold ved flyalarm, originalfoto tatt av "Tirpitz" fra engelsk fly, armbind fra sanitet og hjemmefront, krigsdeltagermedaljer fra Storbritannia, Norge og Frankrike, og det tyske Narvikskjoldet.
- Dessuten lommebok som har tilhørt tysk soldat i Narvik, tysk kalender med avbildning av uniformer, brosjyre om mat i en krisetid og kaffe-erstatningspose. Til slutt vises medlemsblad og personlig invitasjonskort til nasjonal kongress i Nice 1956 for Amicale des Combattans de Narvik.

Viktige datoer

- Jernmalmen fra Sverige gjorde Narvik til et strategisk mål av stor betydning for de krigførende land under 2. verdenskrig. Den 9.april 1940 ble byen invadert av ti tyske jagere med 2000 Gebirgsjägere.
- Narvik ble gjenerobret den 28.mai 1940. Dette var den første allierte seier mot Tyskland.
- På grunn av utviklingen i krigen på kontinentet førte dette til at de allierte trakk seg ut, like før de pressede tyske styrkene ved svenskegrensen måtte gi seg. Dermed måtte de norske styrkene legge ned våpnene 10.juni 1940

Narvik i verdensnyhetene

Mens krigshandlingene pågikk var Narvik i sentrum for verdensnyhetene, noe avisforsidene fra England, Tyskland, Frankrike og USA bekrefter. Dette førte til at byen i de første tiårene etter krigen var en av Norges mest kjente byer i utlandet.

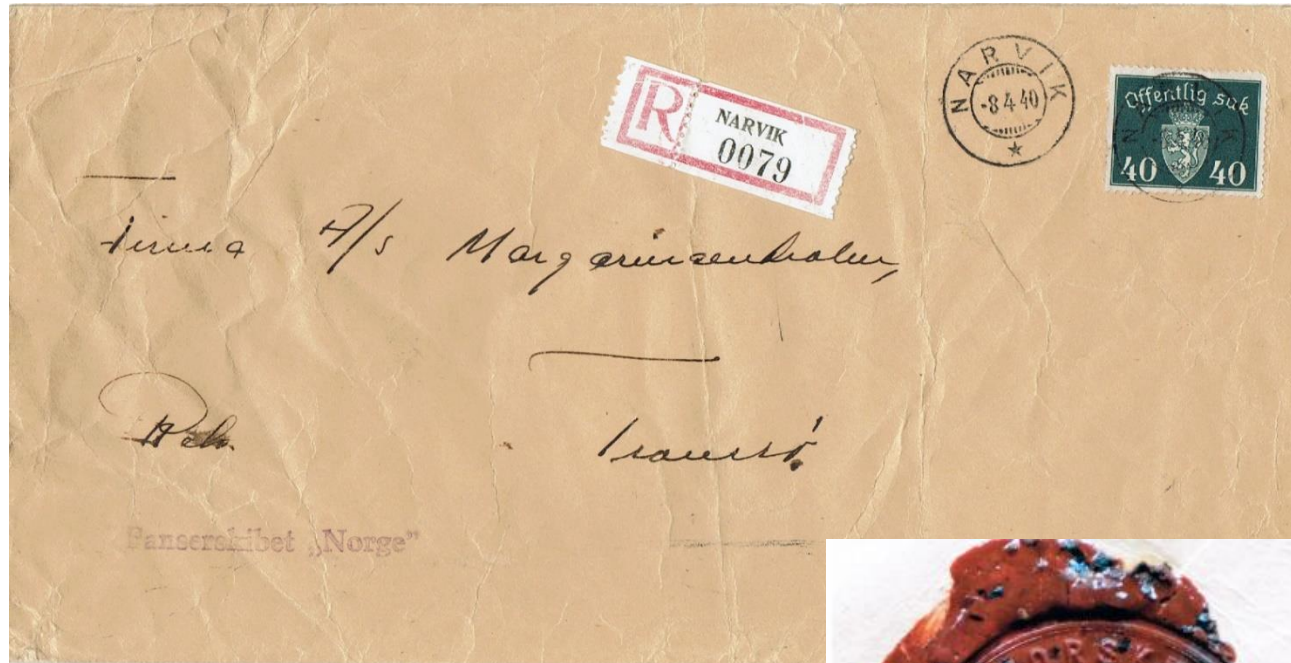

Angrepet 9.april 1940

Rekbrev med 2 x NK 205 stemplet
NARVIK 9.4.40. Pga. krigshandlingene er
brevet blitt liggende ubesørget i to
måneder, og fått påskriften «Kan ikke
besørges» på baksiden og «Retur» på
forsiden. Etter at krigshandlingene
opphørte er «Retur» strøket over, og
brevet sendt med skip videre sørover.
Stempelet OFOTEN C var vanligvis i bruk
på skip, men er i dette tilfellet utlånt til
Narvik postkontor, som fikk alle sine
poststempler ødelagt under flyangrep
og brann. Brevet har nådd mottager
først 29.6.40.

Panserskipene «Norge» og «Eidsvold» senkes

Rekbrev stemplet
NARVIK 8.4.40,
dagen før
panserskipet ble
senket. Frankert
med tjenestemerke
T 37. Porto 20 øre +
rekgebyr 20 øre.
Nederst til venstre
gummistempel med
teksten Panser-
skibet «Norge»

På baksiden
lakksegl med
teksten DEN KGL.
NORSKE MARINE

Norsk postkontroll

Norske militære myndigheter innførte postkontroll av brevforsendelser i de frie deler av landet nesten umiddelbart etter den tyske invasjon. 12.april ga general Fleischer ordre om full postkontroll i Nord-Norge. Postkontrollen i Nordland ble avsluttet etter hvert som tyskerne okkuperte områdene, og ble erstattet av tysk postsensur.

NK 205 på sensurert brev fra soldat på grensevakt mot Finland, og sendt til Bogen i Ofoten. Stemplet Krone Posthorn **Øvre Neiden**, som var i bruk fra jan. 1936 til mai 1953, og Neiden 25 IV 40. Påført sensurremse med teksten «Passert kontrollkontoret M.P.K./H.» (Militær Post Kontroll/Hammerfest), nedlagt 26.6.40

Det første sjøslaget

I det første sjøslaget om Narvik, 10. april 1940, gikk fem Royal Navy destroyere inn i Narvik havn og skadet fem tyske destroyere så kraftig at de sank. Seks andre tyske handelsskip og de to britiske jagerne, «Hunter» og flaggskipet «Hardy», ble også senket. Både den tyske kommandør Bonte, og den engelske kaptein Bernard Warburton-Lee, ble drept i kampene. Warburton-Lee ble post mortem tildelt Victoria Cross.

Etterkrigstiden

I det første sjøslaget om Narvik, 10. april 1940, gikk fem Royal Navy destroyere inn i Narvik havn og skadet fem tyske destroyere så kraftig at de sank. Seks andre tyske handelsskip og de to britiske jagerne «Hunter» og flaggskipet «Hardy» ble også senket. Både den tyske kommandør Bonte, og den engelske, kaptein Bernard Warburton-Lee, ble drept i kampene. Warburton-Lee ble post mortem tildelt Victoria Cross.

Engelske minnebrev/
1.sjøslag

That's
int."

7. THIS SECTION

BLADL.

City Acts to Eliminate All Labor Class Jobs

The Municipal Civil Service Commission is planning the elimination of labor class jobs by transferring 12,000 city employees to the emergency branch of other services, it was disclosed yesterday. The purpose of the plan, the commission announced, is to save further the war system and to ensure that the war system is that class of service through which city jobs are obtained on the basis of "first come, first served."

A public hearing will be held on the proposal at 1:30 P. M. on Thursday in the examination of the City of New York.

Times of positions now in the labor class include asphalt workers, messengers, bakers, cleaners, and others.

BRITISH SINK 7 NAZI DESTROYERS AT NARVIK; GERMANS THREATEN DEATH IF NORSE RESIST; ROOSEVELT CONDEMNS WAR ON SCANDINAVIA

U. S. FIRM IN STAND

Small Nations' Rights Must Be Respected,

British Lay Baltic Block Way to Copen

By the Associated Press, LONDON, Sunday, April 14, 1940.

The Admiralty early today announced that British-led forces in the Narvik battle had destroyed seven German destroyers.

TO COMMEMORATE THE FIFTIETH ANNIVERSARY - FIRST BATTLE OF NARVIK - APRIL 10th 1940 - AND THE AWARD OF THE VICTORIA CROSS TO CAPTAIN B.A.W. WARBURTON-LEE

10 APR '50

Philip Warburton-Lee

Minnebrev 50 år siden det første sjøslag om Narvik, undertegnet av Philip J. Warburton-Lee, sønn til kaptein Warburton-Lee, som ledet kampen på britisk side og omkom under kampene.

The International Situation

ALLIES HOLD PORT

Attacking Flotilla, Led by Battleship, Opens

London, Sunday, April 14, 1940.

British forces continued the invasion of Norway and had taken the country, Denmark, as an "unlucky victim of fate" and declared that the freedom of small nations was at stake.

Skizze 3. 1. Gefecht der Zerstörer am 10. 4.

Zeugl. Zerst. "Hunt" "Hardy"

Originalt kart fra Alex Buchners bok "Narvik", som viser bevegelsene til de engelske og tyske jagerne. De engelske jagerne senket de to tyske jagerne «Wilhelm Heidkamp» og «Anton Schmitt», og alvorlig skadet «Diether von Roeder», og senket ytterligere syv andre tyske skip.

Kampen om Narvik

Den 10. april slo den britiske Flåte H 10, og fem britiske jagerer under kommando av Bernard Warburton-Lee på flaggskipet «Hardy», sammen med Narvik havn. De senket to tyske jagerer og alvorlig skadet den tredje, og senket ytterligere syv andre tyske skip. De to britiske jagerne «Hunter» og flaggskipet «Hardy» ble senket, og kommandøren på begge sider i slaget ble drept.

Det 1. sjøslaget

SPORTING FINAL RACING CHARTS

The Sun

SPORTING FINAL RACING CHARTS

ALLIES ASSERT REICH LOST 18 SHIPS, BRITAIN 4 IN FIGHT

NAZI TROOP MOVES FRIGHTEN HOLLAND

FOUGHT RUNNING BATTLE DURING BLIZZARD

4 NAZI CRUISERS HELD SUNK

E. F. BJØRNSTAD-NARVIK

For 50 år siden ble Narvik havn og den første tyske jageren «Wilhelm Heidkamp» senket av de britiske jagerne «Hunter» og «Hardy». Den tyske jageren «Anton Schmitt» ble senket, og den britiske jageren «Hunter» ble senket. Den tyske jageren «Diether von Roeder» ble alvorlig skadet, og de andre tyske jagerne ble senket.

Det andre sjøslaget

Det andre sjøslag om Narvik skjedde 13. april 1940. Vice Admiral William Whitworth og hans styrker gikk inn i Ofotfjorden for å senke de gjenværende åtte tyske krigsskipene og to ubåter, som i virkeligheten var fanget i en felle, som følge av mangel på drivstoff. Alle de gjenværende tyske krigsskipene ble senket.

Luebåndet ovenfor har tilhørt en tysk soldat fra **Zerstörer Z9 Wolfgang Zenker**, en av de 10 krigsskipene som deltok under angrepet på Narvik og ble senket av eget mannskap under det siste angrepet 13.4.1940

Kampene ved Bjørnfjell

De tyske troppene erobret Bjørnfjell jernbanestasjon nær svenskegrensen 16.april 1940. Etter hvert måtte de trekke seg ut av Narvik, som ble gjenerobret 28. mai, og general Dietl opprettet da sitt hovedkvarter på Bjørnfjell. De tyske styrkene kom etter hvert i en desperat stilling, og fikk bl.a. forsterkninger fra luften.

Feltpostbrev sendt av en soldat i Kampfgruppe 100-1 Staffel og stemplet BJØRNFJELL 10.V.40. Hitlerfrimerket ble utgitt i forbindelse med Føreren 51-årsdag. Korvettenkapitän Friedrich Böhme fra «Anton Schmitt» ble beordret som Ortskommandant på Bjørnfjell, og da han var en ivrig filatelist stemplet han flere brev med dette stempelet.

Britisk feltpost FPO 115

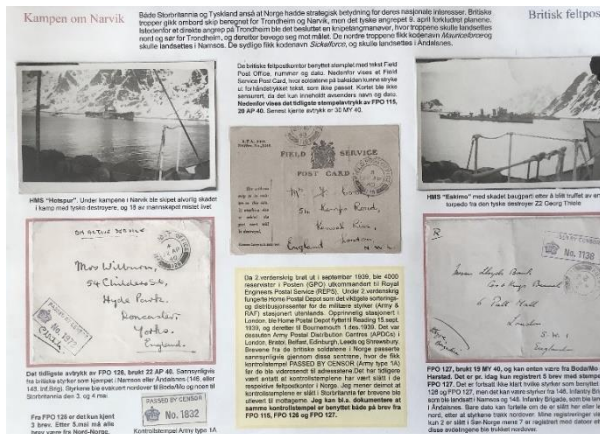
De allierte ønsket å få kastet tyskerne ut av Narvik og sendte sitt ekspedisjonskorps (North Western Expeditionary Force). 13.april møttes sjefen for de allierte landstridskreftene, general Mackesy, for første gang sjefen for de allierte sjøstridskreftene, lord Cork, i Harstad.

Britisk feltpostbrev stemplet FIELD POST OFFICE 115 14 MY 40. Dette stempel ble benyttet av britiske styrker tilhørende BAPO 2 (Base Army Post Office 2) 49.Div (NWEF) HQ i Harstad/Narvik i perioden 20.4 – 30.5.1940

Britisk feltpost FPO 126, FPO 127

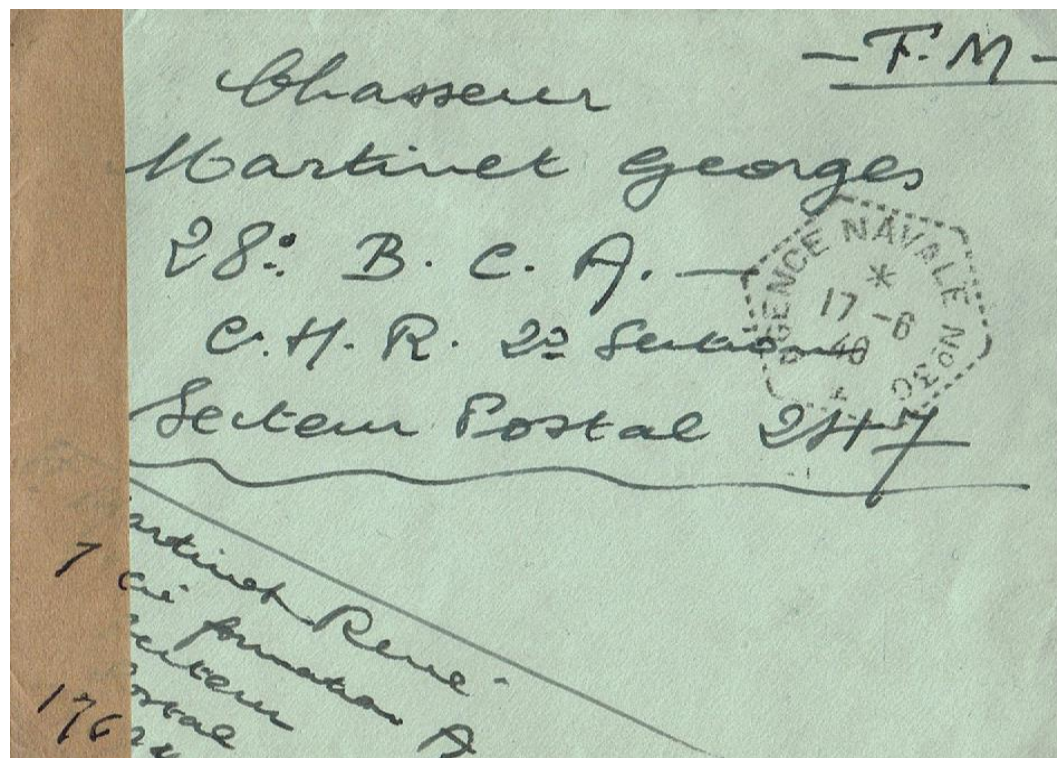
Det er fortsatt ikke klart hvilke styrker som benyttet FPO 126 og FPO 127, men det kan være styrker fra 146. Infantry Brigade som ble landsatt i Namsos og 148 Infantry Brigade, som ble landsatt i Åndalsnes. Bare dato kan fortelle om de er slått her eller lenger nord, etter at styrkene ble evakuert.

FPO 127, brukt 19 MY 40, og kan enten være fra Bodø/Mo eller Harstad. Det er pr. i dag kun registrert 5 brev med stempel fra FPO 127. Fra FPO 126 er det kjent 3 brev. Etter 5. mai må alle være fra Nord-Norge.

Fransk feltpost og sensur

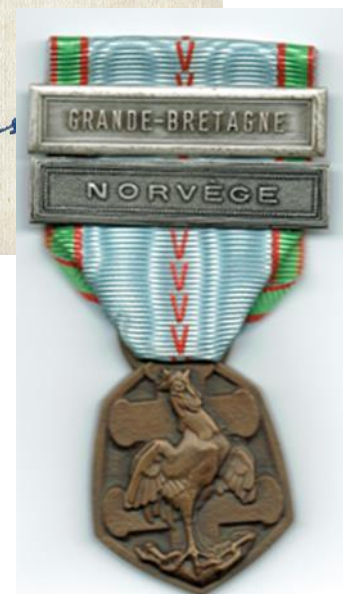
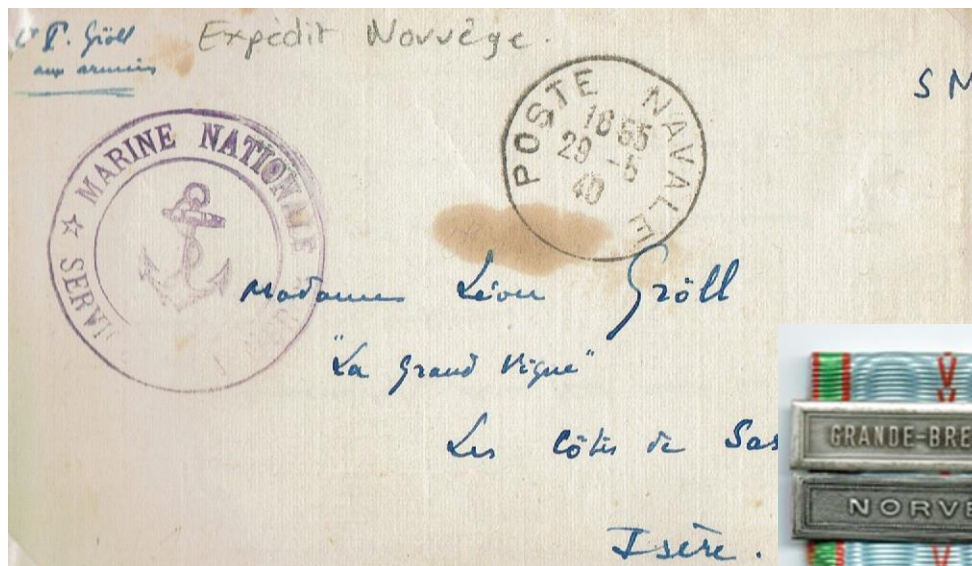
Den 16 april begynte ilandføringen av en styrke med kodenavnet "Rupertforce" ved Harstad, som var valgt som base for angrepet mot Narvik. Den besto av den britiske 24th Guards Brigade, tre franske bataljoner fra Chasseurs Alpins, to fra Fremmedlegionen og en polsk brigade.

Konvolutt med sekskantet stempel AGENCE NAVALE No 30- 17.6.40. Et meget sjelden stempel benyttet om bord på torpedobåten «Leoville» som var med i l'Expedition de Norvège. Skipet lå til ankers ved inngangen til Clyde-elven i Skottland, og fungerte som flytende radiostasjon for de franske styrker i Narvik. Engelsk sensurremse påsatt i Glasgow

Fransk feltpost

Den 28. mai begynte bombardementet mot Narvik. Etter harde kamper ble de tyske styrkene slått, og de trakk seg tilbake mot svenskegrensen. Dette var den første allierte seir på land i 2.verdenskrig.

Militært kortbrev med innhold fra fransk soldat som kjempet under felttoget i Narvik, og levert til torpedobåtene som returnerte til Frankrike etter å ha eskortert konvoiene.

Deltagermedalje som ble gitt de franske soldater som kjempet i Norge

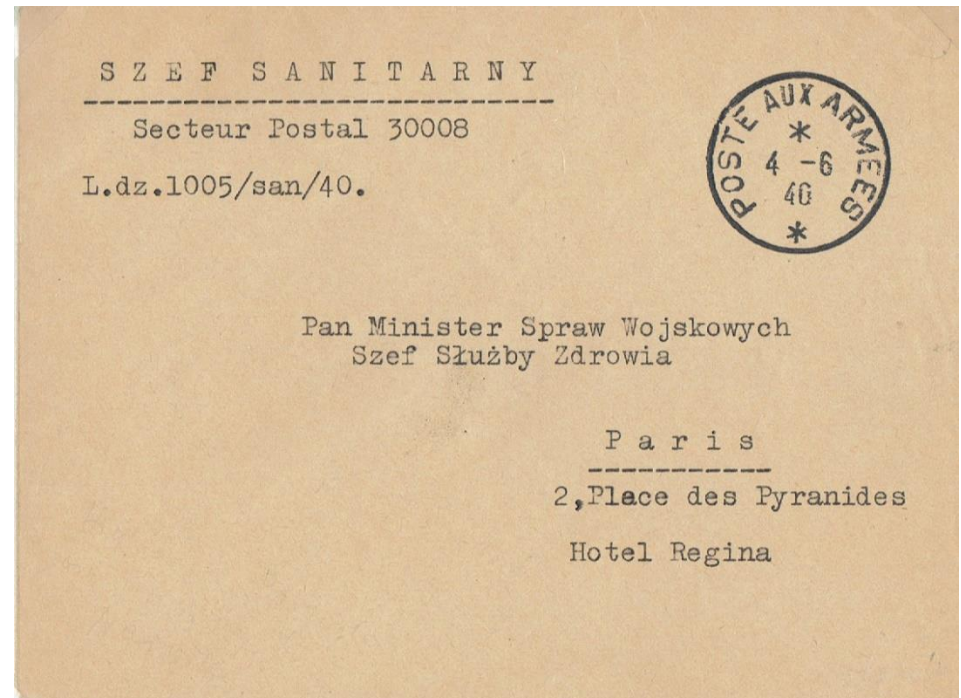

Fransk militært postkort fra kampene i Narvik

- Militært postkort skrevet i Narvik/Harstad 22.4.1940 og sendt fra Secteur postal 17592. Fra april 1940 ble 5-sifret feltpostnummer tatt i bruk. Det varte imidlertid bare til våpenhvilen i juni 1940, da man igjen gikk over til 3 siffer.
- Innholdet lyder i oversettelse: "Kjære Paulette. Min reise over havet forløp bra. Jeg vet at den tyske radio har gitt opplysninger som i ettertid er blitt dementert. For øyeblikket- alt er bra. Med mange hilsener Bob."

Polsk feltpost

De polske styrkene besto av 4 bataljoner som utgjorde den Polske Høylandsbrigade. Brigaden var en blanding av frivillige fra Polen, polske emigranter fra Frankrike og frivillige fra andre land, til sammen 4.778 offiserer og soldater. Den polske bataljonen sto således for ca. 1/3 av alle allierte landstyrker.

Polakkene benyttet det franske feltpostsystem, og ble tildelt forskjellige nummer i 30.000-serien. Ovennevnte brev er stemplet POSTE AUX ARMEES 4.6.40 og sendt fra sanitetssjefen i Podhale Brigade til den polske helseminister, som var i eksil i Paris, etter at Polen var okkupert av Tyskland.

24. April 1940.
Narvik bombarderes og Dietls stab rømmer

- Fra Dietl dagbok: "07.00. Vi ble vekket ganske ublidt. Presis kl. 07.00 begynte engelskmennene beskytning av stillinger og banelinja. Utenfor Narvik er en større styrke som teller: 1 slagskip (38 cm kanoner), 2 kryssere av Penelope-klassen (15 cm) og 4-6 destroyere...."
- 21.00: Staben ankommer Strømsnes. Marsj videre kl. 05.00 etter overnatting Sildvik"

30 April 1940

Tyskerne må omgruppere

- Fra Dietls dagbok: "GiR 139: Melding fra Laberget: Ved Laberget og utenfor har det i morgentimene ligget transportskip og fire destroyere. Tropper ble straks satt i land. Utlasting pågår. Mål for bombefly.: Laberget og Elvenes.
- Denne melding gjør at en må regne med angrep fra nord av sterke styrker, og et angrep fra de landsatte styrker i Bogen. Dermed rettes fi's kraftsamling mot gruppe Windisch, og fi har til hensikt å skåne Narvik ved ikke å angripe der".....

- # Tyskerne presses bakover

Tysk feltpost - Tirpitz

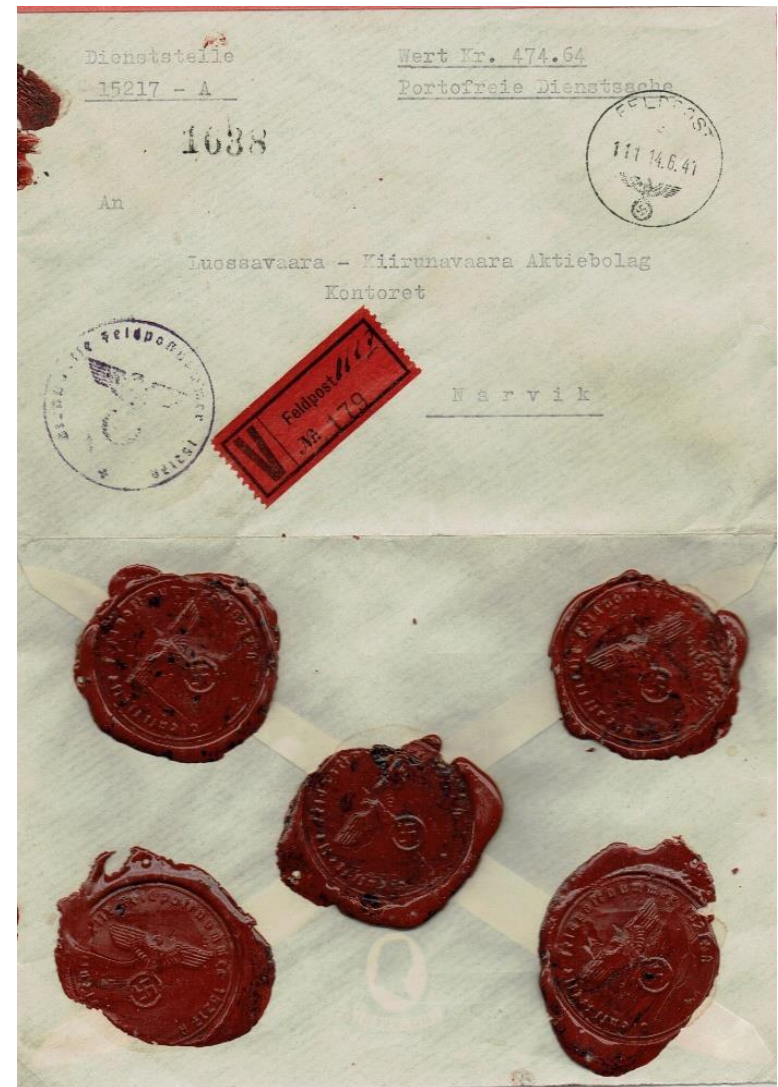
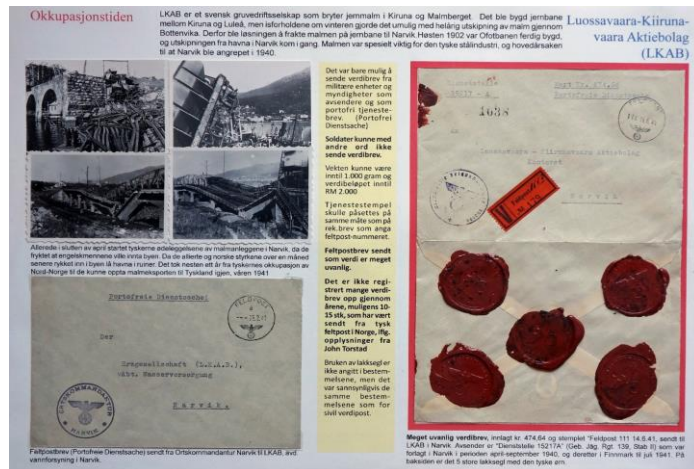
“Tirpitz” var det største slagskipet i den tyske Kriegsmarine under 2.verdenskrig. “Tirpitz” ble bygd for å settes inn i kampen mot alliert skipsfart i de nordlige delene av Atlanterhavet. Fra den 8.juli 1942 til 23.oktober lå “Tirpitz” i Bogen i Ofoten. Hun kom tilbake til Bogen 11-23.mars 1943 og ble deretter flyttet til Kåfjord

Feltpostbrev fra “Tirpitz” stemplet FELDPOST 11.9.42, altså i den tiden da “Tirpitz” lå i Bogen. Til venstre et noe utydelig brev- eller avsenderstempel med anvisning av Fp#. Innfelt er kopi av tekst på konvoluttens bakside hvor avsender, Erich Runke, har fått trykt sin grad, navn og feltpostnummer M 30162, som viser at det er avsendt fra “Tirpitz”.

Tysk feltpost - verdibrev

Meget uvanlig verdibrev stemplet Feldpost 111, 14.6.41, sendt til LKAB i Narvik. På baksiden lakksegl med den tyske ørn. Det er bare kjent 10-15 verdibrev sendt gjennom tysk feltpost i Norge

Tysk feltpost - rekbrev

28. mai 1940 ble det sendt et rundskriv fra Poststyret til postmestrene i de besatte norske områder. I det ble det meddelt at alle innenrikske postsaker fra sivile og militære tyske myndigheter i Norge skulle sendes portofritt innenfor de besatte områder, og at sendingene ville bli påtrykt "Portofreie Dienstsache".

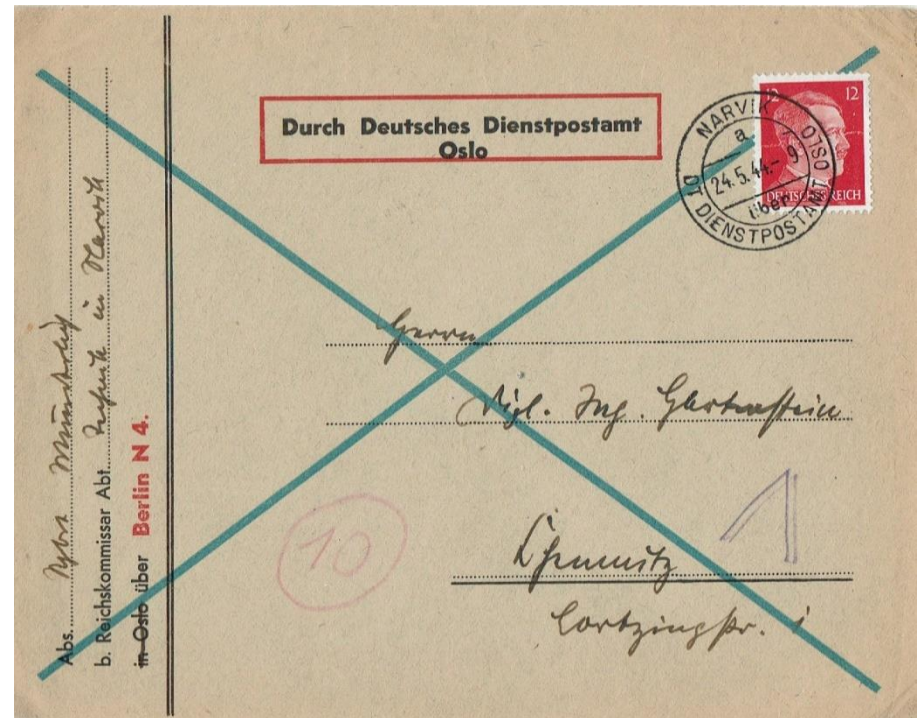

Rekommandert Portofreie Dienstsache fra FP #11505 som var forlagt i Narvik. Portofrie rekommanderte sendinger var tillatt for militære enheter og tjenestesteder

Deutsches Dienstpost

Deutsche Dienstpost (DDP) var en egen organisasjon som hadde som oppgave å befordre tjenesteposten for tyske myndigheter, i de besatte områder. Denne post ble sendt portofritt.

I tillegg til å befordre tjenestepost kom befordringen av privatpost. Denne post måtte imidlertid frankeres.

Privat brev befordret via Deutsches Dienstpostamt. Stemplet NARVIK 24.5.44 og frankert med 12 pf Hitlerfrimerke. Konvolutten er merket ihht. forskriftene med blått kryss og Durch Deutsches Dienstpostamt Oslo i rød innramming.

Psykologisk krigføring/flyveblad

Under den 2. verdenskrig ble det parallelt med de rene krigshandlinger ført psykologisk krigføring. Tyskland hadde stor tro på flygebladenes effekt, og under angrepet på Norge og i de to månedene krigshandlingene varte slapp de ned over tre millioner flygeblad.

Kampen om Narvik

Under den 2. verdenskrig ble det parallelt med de rene krigshandlinger ført psykologisk krigføring. Generelt kan propaganda deles i hvit og svart. Hvit propaganda siktet mot å oppmuntre og informere egen befolkning, svart propaganda hadde som målsetting å bryte ned moralen og/eller oppfordre til desertering hos motstanderen. Tyskland hadde stor tro på flygebladenes effekt, og under angrepet på Norge og i de to månedene krigshandlingene varte slapp de ned over tre millioner flygeblad. Flyvebladene ble trykt hos norske trykkerier.

Psykologisk krigføring -flygeblad

**LEGT DIE WAFFEN NIEDER!
LEGG VÅPNENE NED!
DEPOSEZ LES ARMES!**

Nordmenn, vend hjem!
I hele Sør-Norge er fangene nu kommet hjem...
Den 9. mai fikk vi Hæder uttrykt til det det lyde folk, ikke merer noe som helt norske folk. Dette er også grunnen til, fanger så hurtig fikk sin frihet tilbake.

Hallo, hallo!
Vi sender på bølglengde 31,1 m 9645 kh
Nordmenn!
Vet dere at engelskmennene har jvirket de norske tropper på den skammeligste måte ved Åndalsnes og Namsos?
I engelskmennenes øyne er dere bare den siste prikk i det tapte spill.
Tyskerne jager dem ut av Frankrike. Etter å ha gjennombrutt Maginot-linjen nådde de på tiende dagen den engelske kanalen. London er truet
Kameratene deres kunne all feire 17. mai hjemme.
Hvorfor kjemper dere ennå? **Legg våpnene ned!**
Her sannheten i kringkastingen hver dag kl. 7, kl. 12.30 og kl. 20!

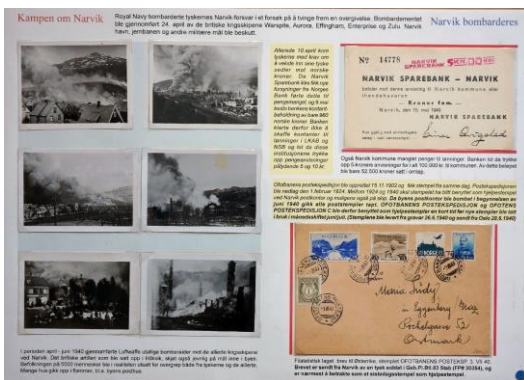
Slutt med dette vanvidd!
Der som er stadd i de siste dager, når at det tyske våpens dagkraft er tydelig.
Etter besettelsen av Holland og Belgia ble våre armene styrket med nye soldater og soldater. Soldatene ved kysten i Sør-Norge er nå.
Kan i en liten del av Norge, som Norge, alle de små nordmenn mot oss. Dere var ikke et engelskmennene kun "forvord" en prestas.
Satt å i har engelskmennene allerede angitt dere, som dere ligger dem sammen som Norge. En sikker dag vi de gode aktør, så som de gode ved Åndalsnes og Namsos.
Dere gang er det dere som skal være de samme, som skal være de samme for dere som Norge. En sikker dag vi de gode aktør, så som de gode ved Åndalsnes og Namsos.
Hver soldat i kringkastingen hver dag kl. 7, kl. 12.30 og kl. 20

Luftfeldpost
DEUTSCHES REICH
Luftfeldpost
Hans. Spiller - Dr. 70

Original avisartikkel fra Wacht i Norden 5.4.1941, soldatavis utgitt av Wehrmacht for soldater i Norge og Finland.

Narvik bombarderes

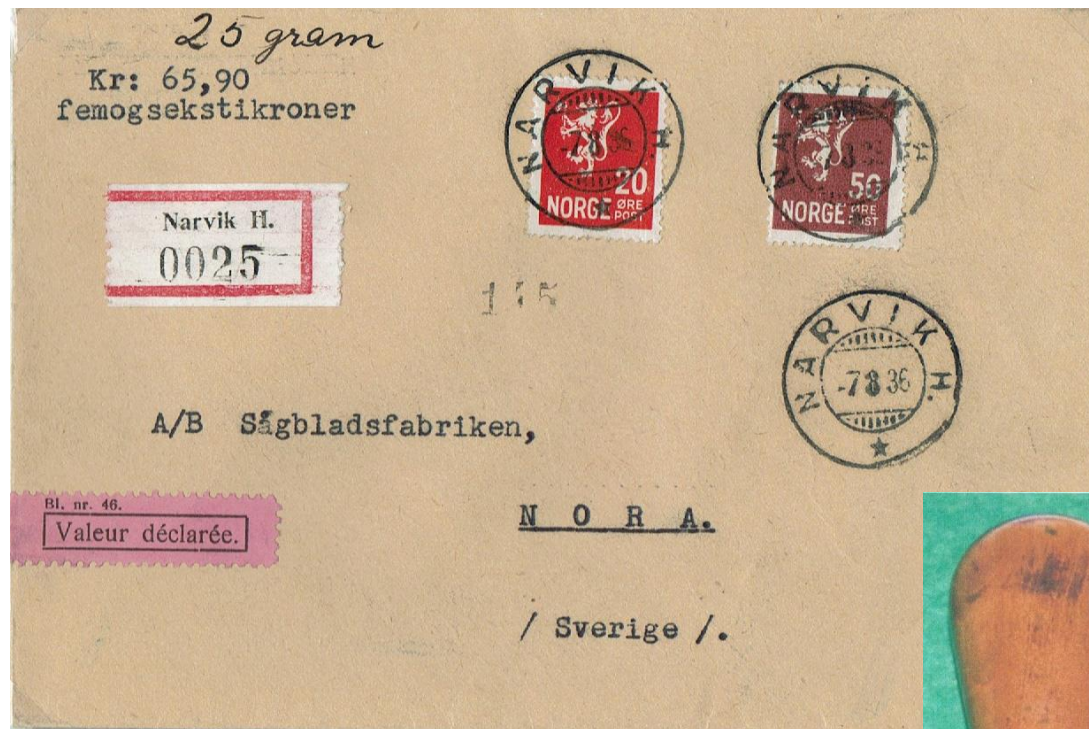
Da byens postkontor ble bombet i begynnelsen av juni 1940 gikk alle poststempler tapt. **OFOTBANENS POST-EKSPEDISJON** og **OFOTENS POSTEKSPEDISJON C** ble derfor benyttet som hjelpestempler en kort tid før nye stempler ble tatt i bruk i månedsskiftet mai/juni.

Filatelistisk laget brev til Østerrike, stemplet **OFOTBANENS POSTEKSP. 3.VII 40**. Brevet er sendt fra Narvik av tysk soldat i Geb.Pi.Btl.83 Stab (FP#30354), og er nærmest å betrakte som sistedagsstempel som hjelpestempel

NARVIK H

Underpostkontoret
NARVIK H(avn) ble
opprettet 1.2.1936 ved
jernbanestasjonen
Narvik havn.
Underpostkontoret var
midlertidig nedlagt fra
1.5.1940, men
gjenopprettet fra
1.1.1941, og fikk
tilsendt nytt stempel
26.2.1941.

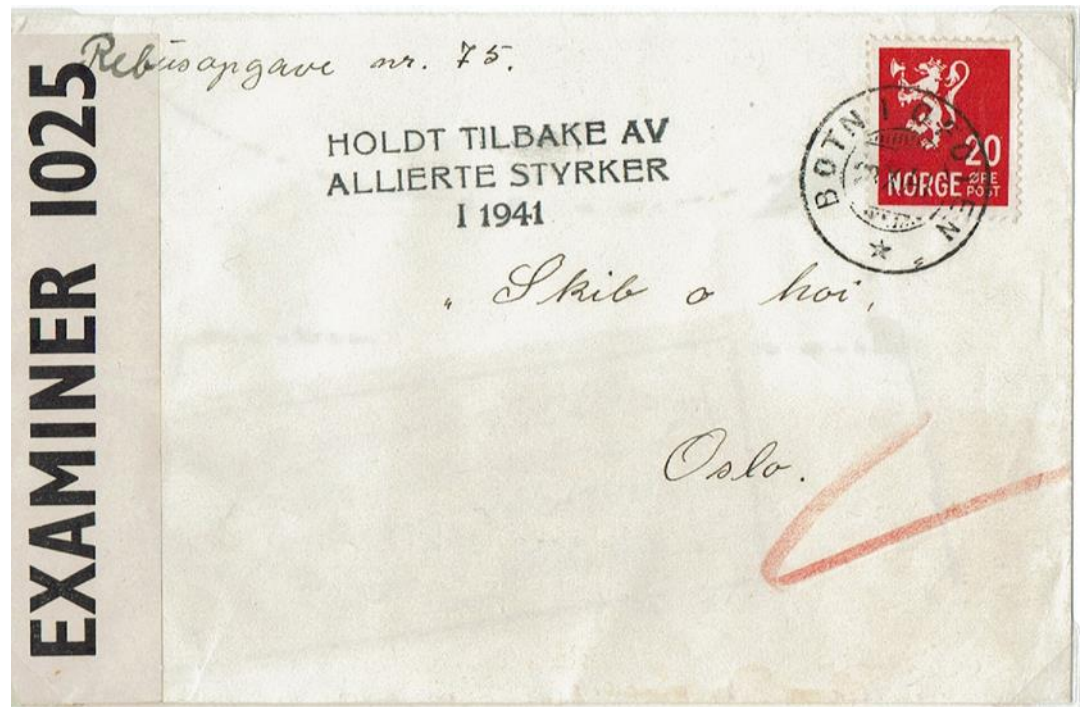

Dobbeltvektig verdibrev stemplet med det
første Narvik H-stempel. Porto 40 øre +
rekkebyr 20 øre + forsikring 10 øre.

Under krigshandlingene i 1940 forsvant stempelet,
men dukket mange år senere opp i et museum i
Østerrike (!).

Lofotraidet

Det første raidet i verden var i Lofoten 4.mars 1941. 350 engelske soldater deltok samt 52 norske. Styrken besatte Henningsvær, Stamsund og Svolvær i 6 timer. Mange skip ble senket - sildoljefabrikker og fiskebruk ødelagt. Det ble også tatt med beslaglagt post til England

Brev sendt fra Botn i Ofoten. Sendt med skip fra Narvik til Svolvær, hvor det ble lagt i posten som ble tatt med til England under Lofotraidet. Åpnet av britisk sensur, og påført sensurremse. Stemplet HOLDT TILBAKE AV ALLIERTE STYRKER I 1941, etter tilbakesending til Norge etter krigen.

Narvik-skjoldet

“Narvik Schield” er en tysk militær utmerkelse opprettet 19.august 1940, og ble gitt til de tyske styrkene som deltok i kampene om Narvik fra 9.april til 9.juni 1940. Merket ble båret på venstre arm på uniformen. Det finnes i tre versjoner, to sølvversjoner og en gullversjon.

Oppfrankert helsak med motiv fra Narvik, bl.a. Narvikskjoldet. Det første Narvikskjoldet ble gitt til Generaloberst Eduard Dietl av Hitler den 21. mars 1941.

Luftpost

Luftpostruten Berlin-København gjenåpnet 24.juni 1940 og ble 29.juni forlenget til Oslo. Dette muliggjorde postsending med luftpost til Tyskland, nøytrale land og land alliert med Tyskland. Det var vanligvis daglige flyvninger.

Okkupasjonstiden

Luftpostruten Berlin-København gjenåpnet 24.juni 1940 og ble 29.juni forlenget til Oslo. Dette muliggjorde postsending med luftpost til Tyskland, nøytrale land og land alliert med Tyskland. Det var vanligvis daglige flyvninger, men med visse innviklinger da kampene nådde Tyskland. Fra 22.april 1945 var Værnemiddeledelsen ansvarlig for Berlin. Den siste avgang til Oslo var 4.mai 1945. De fleste flyene var av typen JU-52/3.

Tysk og norsk luftpost

Kalender fra 1941 som viser tyske uniformer gjennom tidene. Korta for november og desember viser uniformer som ble brenthet under 2 verdenskrig.

Tyske Postleitzahl (PLZ) eller postnummer stakk seg fra 1 til 24. PLZ 1 var Berlin, PLZ 24 Hamburg. Schleswig-Holstein. PLZ ble påført for hånd, maskinelt eller stemplet. Nummeret var som oftest påført med en sirlig runde, event. firkant. Praksis med PLZ var 3 til 4 år etter 1945. For 4-6 brev og postdele sendinger hurtig og korrekt fra 11 postkasser.

Luftpostbrev sendt fra Fp. # 17950 B (Dress Regt. 357 Stab 1. div. i Norge) Narvikområdet. Påført to luftpostmerker og påført PLZ nr. 21 i sirkel. (Gau Vissefaten Nord/Sid)

Luftpostbrev sendt fra tysk matros i handelsflåten, stampet NARVIK 30.5.44. Foto 20 års + 10 års luftpostbrev. Påført PLZ nr. 24 i sirkel og sammensatt i Berlin. (Ad i sirkel)

Fra april 1942 ble det opprettet en luftpostforbindelse for feltposten på Østfronten, og det ble for denne utgitt et spesielt tillatelsesmerke eller «LuPo»-merke. For avdelinger i Nord-Norge gjaldt tilsvarende bestemmelser som for Østfronten, to merker for brev og ett for kort. Soldatene fikk utlevert 8 merker hver måned.

Den norske legion

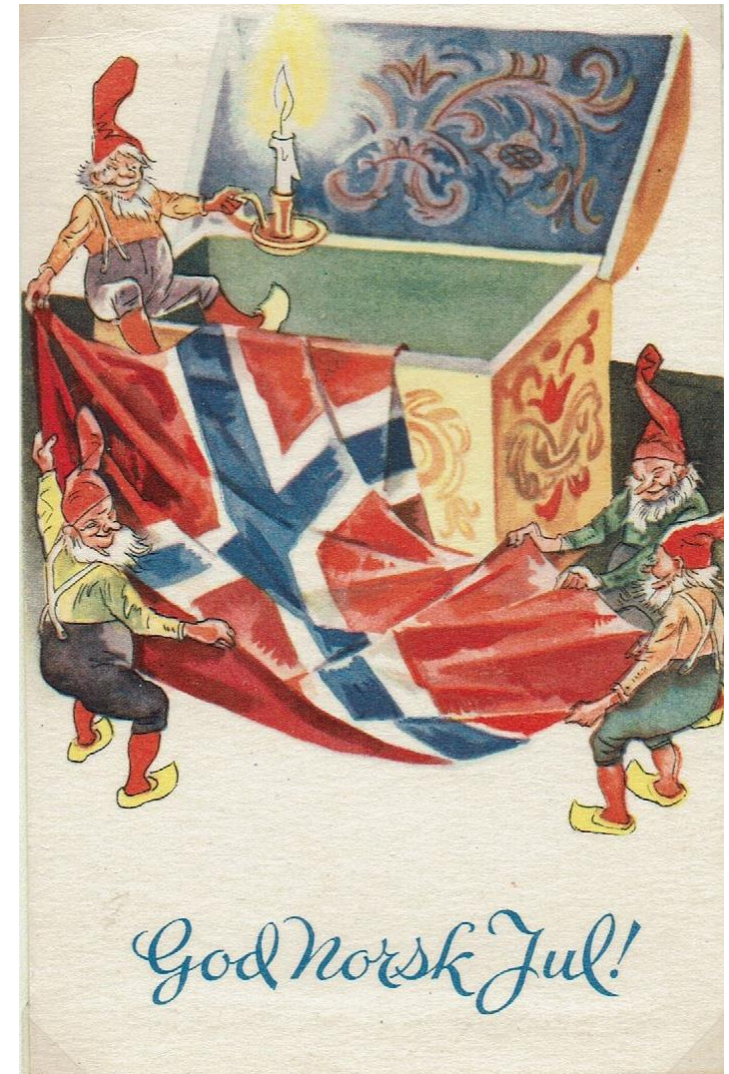
Okkupanten forbød 30.9.1940 alle frimerker med kongens og dronningens portrett. Den første utgivelse under okkupasjonen kom 4.10.1940 Til sammen 102 utgivelser fulgte så frem til 3.2.1945. Det første propagandafrimerket ble utgitt 16.5.1941 i anledning Hålogalands-utstillingen i Oslo.

Førstedagsbrev av Den norske legion sendt til tysk ingeniørsoldat ved Oberbauleitung Nord ! I Narvik. Stemplet «Geprüft Feldpostprüfstelle» i grønt og «Kan leveres ut Oslo Postkontor Brevavdelingen»

Patriotiske julekort

Sensuren overfor kulturytringer og kunst var klar og direkte fra første dag av okkupasjonen. Men den hardnet til når motstanden i folket vokste, og postkortene fikk etter hvert en viktig funksjon i den norske kulturkrigen. Det var særlig latteren som var våpnet i frontlinjen mellom okkupantene, og nazimotstandere.

Frigjøreringen

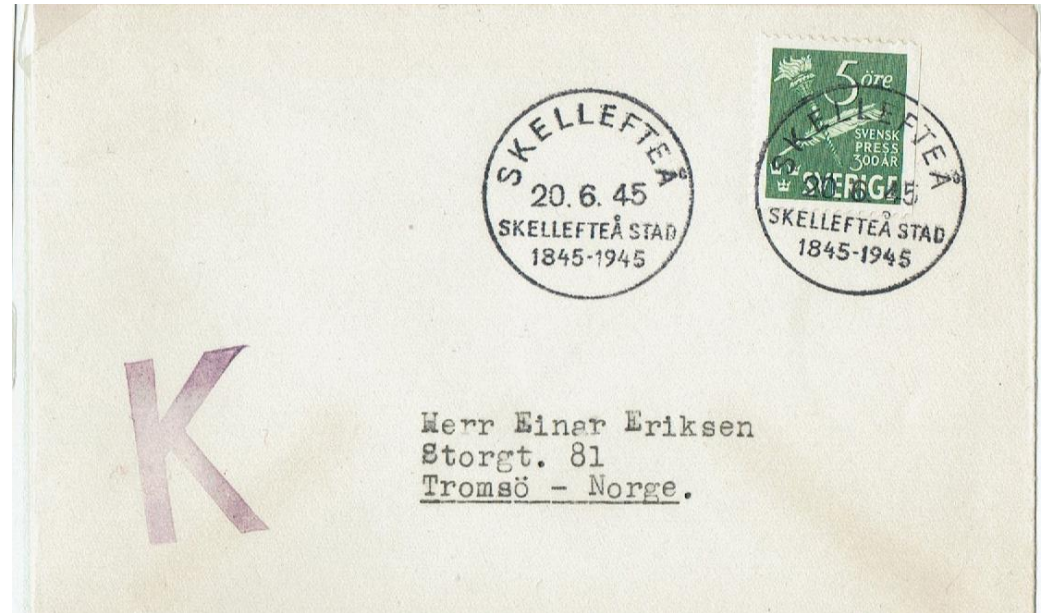
Milorg var navnet på en militær motstands-organisasjon som ble bygget opp i Norge. Formålet var å forberede frigjøringen av landet. Milorg drev også et omfattende etterretnings-apparat samtidig som organisasjonen gjennom krigen var aktiv med egne sabotasjeoperasjoner. Ved Tysklands kapitulasjon 8. mai 1945 sto hjemmestyrkene frem.

Feltpostkontor nr. 4 ble opprettet i Narvik i mai 1945, og var i drift til årsskiftet 1945/46. Einar B. Eriksen var leder av kontoret, og da han var filatelist sendte han mange brev til venner og kjente.

Norsk etterkrigs kontroll

Norske myndigheter innførte kontroll av post til/fra utlandet etter kapitulasjonen 8.mai 1945. DKN satte igang postkontroll i Tromsø 18.mai 1945. Kontoret fikk betegnelsen Militært Postkontrollkontor nr. 8. Den 20. mai ble navnet endret til Militær Postkontrollkontor nr.4. 6.juni 1945 flyttet postkontrollkontoret til Narvik.

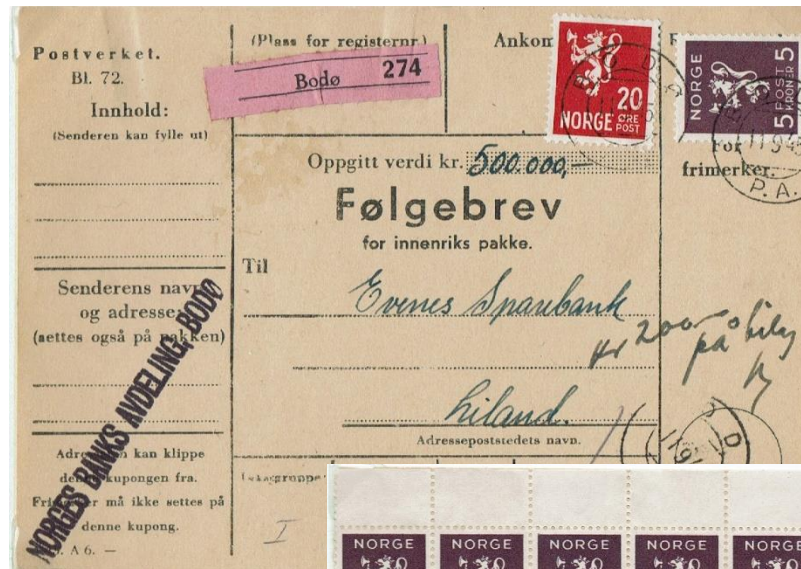

Postkontrollkontor nr. 4 var i virksomhet fra 15.5.45 og benyttet et gummistempel med en stor K på 25 mm til 3.8.45. Det er ikke kjent hvor stempelen ble produsert. Lignende kontrollstempel ble også benyttet i Stavanger

Pengeinnveksling

Pengesaneringen etter 2.verdenskrig ble satt i verk 9.9.1945. Norges Bank hadde trykt nye sedler i all hemmelighet, og de første nye pengesedlene ble sendt ut til bankene i september 1945. Bare beløp inntil 100 kroner kunne innløses fritt. Dette ble gjort for å begrense virkningen av krigsprofitering.

Følgebrev for verdipakke inneholdende pengesedler for ½ mill. kr. sendt fra Norges Bank i Bodø.

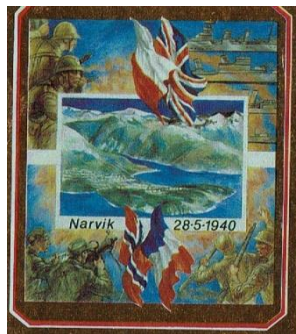
Frimerker for 200 kr. er påsatt bilaget da det ikke fikk plass på følgebrevet.

Vektporto 10-15 kg. takstgruppe 1 = kr. 5,00 + rek. gebyr kr. 0,20 + assuransegebyr for ½ mill. kr. 200. Totalt kr. 205,20

Norsk minnefrimerke 1990

Original akvarell laget av Knut Løkke-Sørensen som forslag til minnefrimerke fra Narvik. Det endelige frimerket ble noe endret, bl.a. er maskingevær-skytteren vendt andre veien.

Fransk minnebauta

Bautaen ble avduket den 28. mai 1946, på 6-årsdagen for gjenerobringen av Narvik, av den franske ambassadør i Norge, Blondel.

En delegasjon av franske soldater ankom Narvik på de franske jagerne Le Terrible og Le Malin og var tilstede under avdukingen.

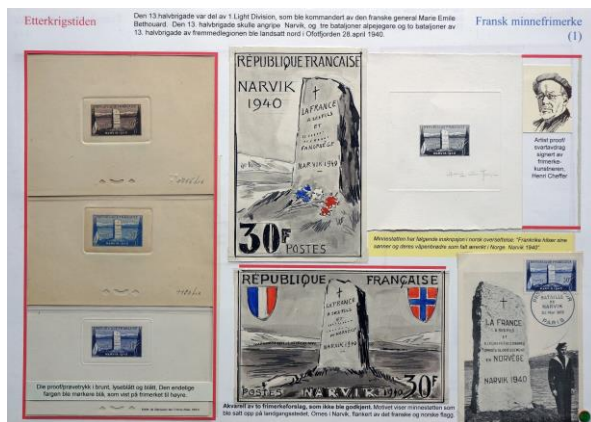

Et utvalg av fargetrykk og utagget frimerke, som ikke ble utgitt

Prøvetrykk av Narvik-frimerket

50 år etter at Narvik fikk bystatus ga det franske postverket ut et frimerke for å hedre byen og de franske soldatene som kjempet i Narvik i 1940. Det var den kjente franske maler og gravør Henry Cheffer, som fikk oppdraget, og han valgte å avbilde den franske minnestøtten i Narvik.

Det ble også foretatt en rekke prøvetrykk før man bestemte seg for den endelige blåfargen. Her vises to prøvetrykk i grønn og brunt.

Fransk veteranforening

Soldater fra den franske fremmed-legionen (Lègion Étrangère) og 27.halvbrigade alpe-jegere (Chasseur Alpins) erobret Narvik 28.mai 1940 sammen med norske styrker fra IR 15.

Førstedagsbrev med Narvikfrimerket sendt til Drammen. Avsender er veteranforeningen "Amicale des Combattants de Narvik"

Førstedagsbrev med Narvikfrimerket sendt til Drammen. Avsender er veteranforeningen **Amicale des Combattants de Narvik**. Allerede i 1940 ble det startet veteranforening for de som kjempet i Narvik. Denne foreningen avholdt årlige møter for å minnes de som falt og kjempet i Norge.

Polsk minnebrev

En polsk brigade på 4500 mann kjempet sammen med franske, britiske og norske styrker ved Narvik og påførte Nazi-Tyskland det første nederlaget i den andre verdenskrigen. Det var et polsk kompani som hadde de største prosentvise tap under kampene i Nord-Norge, men det er først i de senere år at den polske krigsinnsatsen er blitt verdsatt.

Etter angrepet på Polen var jageren «Grom» en av den polske marines skip som unnslopp til England. Den 4. mai lå «Grom» utenfor Narvik, da den ble angrepet av tre tyske Heinkel-fly. To bomber traff «Grom» og av en besetning på 180 omkommer 59 mann

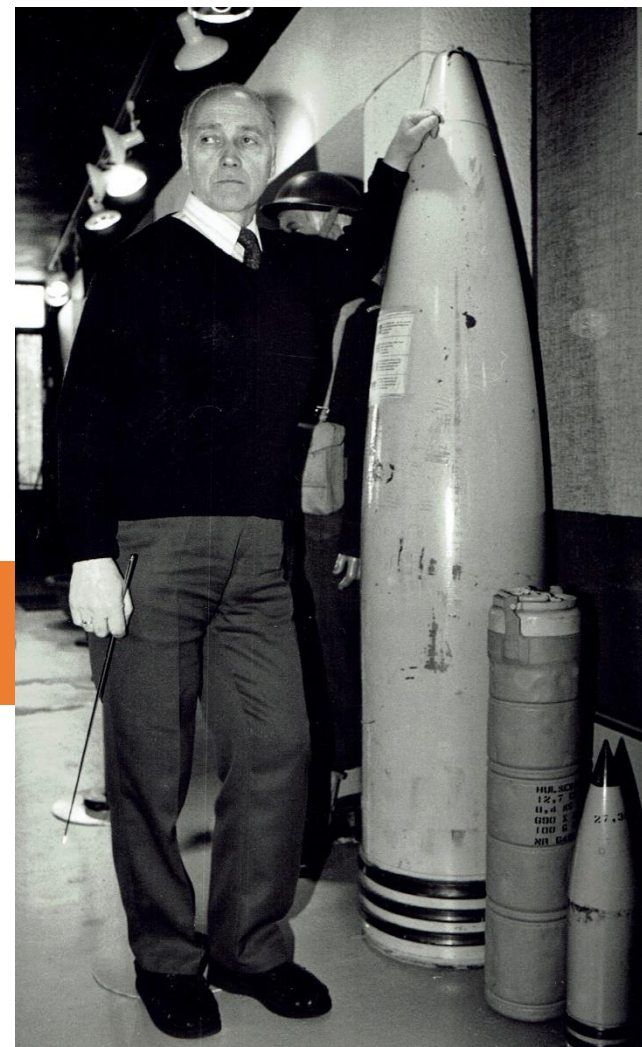

Den 12 . mars 1964 ble Nordland Røde Kors Krigsminnemuseum åpnet i Narvik

Tysk granat

- Nils Ryeng var motstandsmann under krigen, og sjef for krigsminnemuseet etter krigen. Her ved siden av en granat på 1036 kg. Under kampene mellom britiske og tyske skip i april dagene 1940 traff en rekke udetonerte torpedoer land, og ble senere uskadeliggjort. Disse havnet senere på museet i Narvik.

Krigsminnemuseet

Takk for oppmerksomheten!

- Velkommen til nytt krigsmuseum i Narvik! Museet, som flyttet inn i ny bygning 20.juli 2016, er et moderne museum med arkitektoniske og interaktive opplevelser